

Praktiska Sverige AB

Rektorn vid Trollhättans Praktiska Gymnasium

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn av den fristående gymnasieskolan
Trollhättans Praktiska Gymnasium
i Trollhättans kommun

Tillsyn i Trollhättans Praktiska Gymnasium

Skolinspektionen genomför under 2012 och 2013 tillsyn i 44 gymnasieskolor som har Praktiska Sverige AB som huvudman. Trollhättans Praktiska Gymnasium besöktes av Skolinspektionen den 30 och 31 maj 2012.

Fakta om skolan

Huvudman för Trollhättans Praktiska Gymnasium är Praktiska Sverige AB med organisationsnummer 556257-5786.

Skolan följer läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lgy 11 (årskurs 1 och 2) samt Lpf 94 (årskurs 3).

Trollhättans Praktiska Gymnasium har vid tillsynsbesöket 121 elever. Eleverna är folkbokförda i Trollhättan och närliggande kommuner. Skolan är relativt centralt belägen, på Karltorpsområdet med närhet till allmänna kommunikationer.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Trollhättans kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Trollhättans kommun har svarat att de utnyttjar sin rätt till insyn i verksamheten genom att årligen besöka skolan och i det sammanhanget träffa rektorn.

Verksamheten vid Trollhättans Praktiska Gymnasium startade läsåret 2004/05 och omfattar utbildningarna:

Årskurs 1 och 2:

- Det nationella bygg och anläggningsprogrammet med inriktningarna husbyggnad, anläggningsfordon, mark och anläggning, måleri samt plåtslageri.
- Det nationella fordons- och transportprogrammet med inriktningarna karosseri och lackering, lastbil och mobila maskiner samt personbil.
- Det nationella hantverksprogrammet med inriktningarna florist, frisör, övrigt hantverk samt finsnickeri.
- Det nationella naturbruksprogrammet med inriktningarna djur samt skog.
- Det nationella vård- och omsorgsprogrammet.
- Det nationella restaurang- och livsmedelsprogrammet inriktning bageri och konditori.
- Det nationella barn- och fritidsprogrammet med inriktningarna fritid och hälsa, pedagogiskt arbete samt socialt arbete.

- Det nationella handels- och administrationsprogrammet med inriktningarna administrativ service samt handel och service.

Årskurs 3:

- Specialutformat program närliggande barn- och fritidsprogrammet. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till barn- och fritidsprogrammet.

- Specialutformat program närliggande byggprogrammet. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till byggprogrammet.

- Specialutformat program inriktning fordon. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till fordonsprogrammet.

- Specialutformat program närliggande handels- och administrationsprogrammet. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till handelsprogrammet.

- Specialutformat program närliggande hantverksprogrammet med inriktningarna florist, stylist samt frisör. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till hantverksprogrammet.

- Specialutformat program inriktning livsmedel/konditor. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till livsmedelsprogrammet.

- Specialutformat program inriktning naturbruk med inriktningarna djurvård, smådjur samt jakt och viltvård. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till naturbruksprogrammet.

- Specialutformat program inriktning omvårdnad. Utbildningen ska i bidragshänseende hänföras till omvårdnadsprogrammet.

Trollhättans Praktiska Gymnasium har inte elever på: det nationella el- och energiprogrammet med inriktningarna automation, dator och kommunikationsteknik, energiteknik samt elteknik, det nationella Vvs- och fastighetsprogrammet med inriktningarna fastighet, kyl- och värmepumpsteknik, ventilationsteknik samt Vvs, det nationella industritekniska programmet med inriktningarna processteknik, driftsäkerhet och underhållsteknik, produkt och maskinteknik samt svetsteknik. Detta är utbildningar och inriktningar som skolan är berättigad till bidrag för.

Kunskapsresultat

Av Skolverkets officiella statistik för år 2011 framgår att andelen elever med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier vid Trollhättans Praktiska Gymnasium är 65 procent och att andelen elever med fullföljd utbildning inom fyra år är 61 procent. Den genomsnittliga betygspoängen för skolan som helhet är 12,7 (14,1) för avgångseleverna år 2011. Siffrorna inom parentes anger motsvarande värden för riket. Det är alltså enbart ca tre av fem elever som har grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier

respektive fullföljer sin utbildning inom fyra år. Dessutom är den genomsnittliga betygspoängen tydligt lägre än motsvarande värde i riket. Vidare är det enbart i ett av de tolv ämnen som redovisas i offentlig statistik för skolan som helhet som andelen elever med minst godkänt betyg är 100 procent (Svenska A).

Det ska noteras att det vid skolan är få elever vid respektive program. En närmare granskning av betygsresultat per program är därför inte möjlig eftersom uppgifter som baseras på färre än tio elever inte rapporteras i offentlig statistik för år 2011.

Skolans redovisade uppgifter om betyg i kurser som avslutats vid skolan läsåret 2010/11 visar också exempel på att samtliga elever inte lägst når målen i kursplanerna. Det är enbart 73 procent av eleverna som i karaktärsämneskurser lägst uppnått betyget G. Motsvarande andel är exempelvis i engelska A 84 procent och i matematik A 64 procent. Det är alltså i nämnda kurser en hög andel elever som inte når kursplanens mål.

Helhetsbedömning

Trollhättans Praktiska Gymnasium behöver vidta åtgärder och förbättra arbetet för att ge samtliga elever förutsättningar att som lägst nå målen för utbildningen, det vill säga att elever i årkurs 3 lägst når behörighet till universitets- och högskolestudier. Det är vid den här skolan enbart ca tre av fem elever som lägst når grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier respektive fullföljer sin utbildning inom fyra år. Dessutom är den genomsnittliga betygspoängen tydligt lägre än motsvarande värde i riket.

Det är inte acceptabelt att skolans arbete med särskilt stöd brister samtidigt som det finns elever som inte lägst når godkänt betyg i kurser som ingår i utbildningen. Rektorn måste se till att särskilt stöd ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till i vilket innefattas att utarbeta åtgärdsprogram i enlighet med bestämmelserna. Dessutom måste ett skolbibliotek ställas till elevernas och lärarnas förfogande som en del i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Vidare är det viktigt att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna tar ansvar för att de examensmål/programmål som finns för varje program ligger till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevernas första dag på programmet. I detta ingår samverkan mellan lärare och ämnen för att utbildningens olika delar ska hänga samman och bilda en helhet. Rektorn måste också se till att utformningen av elevernas inflytande anges i planeringen av verksamheten samt att eleverna har inflytande över det egna lärandet oberoende av program, lärare och ämne.

Trollhättans Praktiska Gymnasium har enbart yrkesförberedande utbildningar i vilka det ingår såväl arbetsplats- som skolförlagd yrkesutbildning. Rektorn måste fortsättningsvis besluta om vilka hela eller delar av kurser som ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras. Skolan måste säkerställa vilka delar av utbildningen/-arna som kan ske på de tillgängliga arbetsplatserna respektive måste ske på skolan. Dessutom måste alla skolans elever, när som så krävs, få tillgång till de resurser som krävs för att syftet med utbildningen ska nås. I detta ingår exempelvis verktyg, vilket är grundläggande krav som ställs på yrkesutbildningar och som inte uppfylls vid skolan.

Avslutningsvis är det rektorn som har ansvar för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn vid Trollhättans Praktiska Gymnasium måste ta större ansvar för att skolans systematiska kvalitetsarbete förbättras så att skolans betygsresultat i större omfattning regelbundet följs upp och analyseras i syfte att vidta åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten.

Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att det kvarstår brister som påtalats i Skolinspektionens beslut efter tillsyn vid Trollhättans Praktiska Gymnasium den 2 juni 2010 (dnr 44-2009:4139). Exempel på detta är rektorns ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet, skolans arbete med planen mot kränkande behandling samt utarbetande av åtgärdsprogram.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Praktiska Sverige AB att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den **24 april 2013** redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom undervisning och lärande.

- Klargör för eleverna vilka mål utbildningen har.
- Se till att undervisningen utgår från och omfattar examensmålen för respektive nationellt program samt ämnesplaner och kunskapskrav/Undervisningen utgår från och omfattar programmålen och kursplanernas krav i samtliga ämnen.

- Se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål och för att ge eleverna möjlighet att nå examensmålen/programmålen.

Motivering

Undervisning för elever i gymnasieskolan ska enligt skollagen ske mot de examensmål som finns för varje nationellt program. För elever som påbörjat sin utbildning i gymnasieskolan före 1 juli 2011 ska undervisningen istället ske mot de programmål som gällde tidigare.

Undervisningen ska enligt skollagen även utgå ifrån ämnesplanerna. De anger målen och det centrala innehållet för undervisningen i varje enskilt ämne och kurs. För elever som påbörjat sin utbildning i gymnasieskolan före den 1 juli 2011 ska undervisningen istället utgå ifrån kursplanerna. De anger kursens mål och den kunskapsnivå som alla elever minst skall ha uppnått vid kursens slut.

Enligt läroplanen ska rektorn och lärarna klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har.

Vid Trollhättans Praktiska Gymnasium arbetar lärarna systematiskt för att eleverna i sin utbildning ska ha kunskap om kursplanernas/ämnesplanernas mål och betygskriterier/kunskapskrav, vilket bekräftas i intervjuer med såväl elever som lärare. Eleverna har huvudsakligen kunskap om målen i ämnes- och kursplanerna.

De elever Skolinspektionen möter på skolan känner dock inte till läroplanens mål. Eleverna känner exempelvis inte till att deras inflytande på såväl innehåll som former ska vara viktiga principer i utbildningen. Inte heller har någon av de elever Skolinspektionen möter på skolan vetskap om att de programmål eller examensmål som finns för varje program ska ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevernas första dag på programmet.

I möten med elever och lärare ges endast ett exempel på att det skett samverkan mellan lärare och ämnen för att utbildningens olika delar ska hänga samman och bilda en helhet. Detta gäller samverkan mellan ämnet Idrott och hälsa och yrkesinriktade ämnen vid omvårdnadsprogrammet. Skolinspektionen finner detta anmärkningsvärt eftersom det på flera ställen i skolans dokumenterade kvalitetsarbete anges att samverkan mellan ämnen ska ske så att eleverna får ett sammanhang i sina studier. I intervjuer med elever från olika utbildningar framkommer dessutom att samverkan mellan ämnen skulle vara till nytta i deras utveckling mot de nationella målen. När det gäller exempelvis möjligheter till samverkan med ämnet svenska och yrkesämnen framhålls av elever de språkliga och kommunikativa förmågor som kan vara viktiga att kunna tillämpa vid den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen. Vidare för-

svårar, enligt intervjuade lärare, skolans organisering av undervisningen samverkan mellan lärare eftersom det alltid finns elever från flera yrkesprogram vid undervisning i gymnasiegemensamma ämnen. Rektorn uppger att samverkan mellan lärare och ämnen är ett utvecklingsområde för Trollhättans Praktiska.

Av utredningen framgår sammanfattningsvis att rektorn och lärarna inte klargör för eleverna vilka mål utbildningen har och att undervisningen inte utgår från och omfattar examensmålen och programmålen. Dessutom samverkar inte lärare med andra lärare för att nå utbildningens mål. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

1 kap. 11 §, 16 kap. 6 och 21 §§ skollagen, Lgy 11 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper/9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört med 1 kap. 4 och 6 §§ 1992 års gymnasieförordning, Lpf 94 1.1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom grundläggande värden och inflytande.

- Ge eleverna ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.
- Ange utformningen av elevernas inflytande i planeringen av verksamheten.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. I läroplanen tydliggörs lärarnas ansvar för inflytandet genom att eleverna ska få ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Den närmare utformningen av inflytandet ska, enligt skollagen, anges i samband med planering av verksamheten.

Vid Trollhättans Praktiska Gymnasium varierar elevernas möjligheter till inflytande över det egna lärandet beroende på program, ämne och lärare, vilket bekräftas i intervjuer med elever samt besök i verksamheten. I karaktärsämnen vid några program är eleverna med och samråder om hur ämnes- och kursplanen ska gestaltas i undervisningen. Som exempel på detta anges av eleverna ämnen och kurser som ingår i omvårdnadsprogrammet och barn- och fritidsprogrammet. Men det finns också elever vid ett flertal program som inte vet om de i sina program och kurser haft eller har möjligheter till inflytande över det

egna lärandet. Som nämns tidigare i skäl för beslut känner eleverna på skolan överlag inte till läroplanens mål om att deras inflytande på såväl innehåll som former ska vara viktiga principer i utbildningen.

I skolans dokumenterade kvalitetsarbete följer skolan upp och utvärderar resultat från skolans årliga elevenkät som innefattar frågor om elevers "faktiska inflytande, delaktighet och ansvar". Enkätresultaten visar att skolans arbete med elevinflytande kan förbättras. Intervjuer med lärare och elever samt dokumentstudier visar att det vid skolan inte finns en gemensam strategi för hur skolan i enskilda ämnen och program ska arbeta för att eleverna ska få möjligheter till inflytande över det egna lärandet.

Rektorn uppger att elevinflytande är ett fokusområde på skolan och att en planering för detta är gjord våren 2012. Lärarna kan nu enligt rektorn arbeta enligt denna plan. Detta är dock ingen plan som intervjuad personal och elever känner eller relaterar till i samtal om elevinflytande vid tillfället för den regelbundna tillsynen. Inte heller har rektorn vid tillfället för tillsynen redovisat för Skolinspektionen hur och var den närmare utformningen av inflytandet anges i den nämnda av verksamheten.

Av utredningen framgår sammanfattningsvis att eleverna inte ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Dessutom anges inte den närmare utformningen av inflytandet i planeringen av verksamheten. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

1 kap. 10 §, 4 kap. 9, 14 §§ skollagen, Lgy11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande/9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört med Lpf 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Trygghet och studiero

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom trygghet och studiero.

- Utarbeta ordningsregler under medverkan av eleverna.
- Se till att skolans plan mot kränkande behandling omfattar den arbetsplatsförlagda utbildningen och anger vilka åtgärder som ska vidtas för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Motivering

Enligt skollagen ska ordningsregler finnas för skolan. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skola. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Intervjuer med rektorn, personal och elever samt dokument visar att det finns ordningsregler vid skolan. Rektorn uppger att reglerna tagits fram tillsammans med elevrådet och lärarna. I samtal med elevrådsrepresentanter och andra elever samt personal uppges dock att de inte känner till hur ordningsreglerna tagits fram. Det finns enligt intervjuad personal och elever inte en aktiv dialog mellan elever, mellan elever och lärare eller annan personal för att skapa en god studiemiljö för alla elever.

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Trollhättans Praktiska Gymnasium har en "likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling" för läsåret 2011/12 som till stora delar uppfyller bestämmelsernas krav på en sådan plan. Planen innehåller dock inga konkreta och målinriktade åtgärder som skolan, utifrån en kartläggning som innefattar elevernas arbetsplatsförlagda lärande (APL) eller lärlingsutbildning, avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. Rektorn berättar dock att skolan gjort en "riskanalys" för elevernas arbetsplatsförlagda lärande men att detta inte är kopplat till skolans arbete med planen mot kränkande behandling. Skolinspektionen konstaterar i sammanhanget att samtliga utbildningar vid den här skolan innefattar minst 15 veckors APL eller lärlingsutbildning som i huvudsak ska vara förlagd till en arbetsplats och att de olika arbetsplatserna därmed utgör en väsentlig del av elevernas arbetsmiljö.

Av utredningen framgår sammanfattningsvis att skolans ordningsregler inte är framtagna under medverkan av eleverna och att skolans plan mot kränkande behandling inte fullt ut motsvarar kraven i skollagen. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 5 § och 6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom särskilt stöd.

- Ge eleverna det särskilda stöd som de behöver.
- Rektorn måste se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds.
- Rektorn måste se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta enligt skollagen anmälas till rektorn.

Rektorn ska enligt skollagen se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Vidare ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Skolinspektionen finner exempel på att åtgärdsprogram utarbetas för elever i behov av särskilt stöd. Det finns dock elever vid skolan som är eller har varit i behov av särskilt stöd för vilka det saknas såväl utredning av behov som utarbetade åtgärdsprogram, vilket bekräftas av såväl elever som personal och rektorn. Exempel på detta är elever som istället för särskilt stöd anpassat utifrån identifierade behov endast fått extra tid för att genomföra kursen eller inga insatser alls. Rektorn framhåller att "numera ska alla elever som riskerar att inte uppnå godkänt betyg få ett åtgärdsprogram". I samband med faktagranskning av uppgifter i beslutet framhåller rektorn dessutom att alla åtgärdsprogram kommer att föregås av utredningar.

När elevens behov av särskilt stöd inte utreds innan åtgärdsprogram utarbetas blir det dessutom svårt för skolan att upprätta sådana program i enlighet med bestämmelserna, vilket de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av är

exempel på. Det finns exempelvis program som beskriver hur elevens problem i skolan yttrar sig medan elevens behov inte tydligt framgår. Exempel på detta är att NN:s "motivation för skolan är låg" och att NN "har svårigheter att fokusera på uppgifter, vilket resulterar i att lite blir gjort." Det finns också program som beskriver elevens behov men endast översiktligt, till exempel att eleven XX "har behov av att få extra lektioner och enskilt stöd i matematik".

Dessutom beskrivs de åtgärder skolan avser att vidta inte alltid tydligt och konkret med utgångspunkt i elevens behov, utan mer översiktligt. Exempel på detta är att skolan för eleven XX "har ordnat extra tid för stödlektion i mattekursen" samt att eleven LL erbjuds "en extra stödtimme i karaktärsämnet torsdagar klockan 09.00". När de åtgärder skolan avser att vidta inte anges tydligt och konkret samt kopplas till elevens behov blir det svårt att följa upp och utvärdera åtgärderna. Inte heller relaterar programmen till läroplanens och kursplanernas mål.

Av utredningen framgår sammanfattningsvis att skolans arbete med särskilt stöd brister. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8, 9 §§ skollagen, Lgy11 2.6 Rektorns ansvar/9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört med Lpf 94 2.6 Rektors ansvar

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömning och betygssättning.

- Ge lärarna stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.
- Se till att betyg beslutas av den eller de lärare som ansvarar för undervisningen vid den tidpunkt då betyg ska sättas.
- Utfärda betygskatalog i enlighet med Skolverkets föreskrifter.

Motivering

Rektorn har i skollagen ett utpekat ansvar för att betyg sätts i enlighet med de föreskrifter som gäller för betygssättning. Det innebär att rektorn måste se till att lärarna är förtrogna med regelverket och att de ges stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

Intervjuer med rektorn och lärare samt dokumentstudier visar att det finns rutiner för att säkerställa en likvärdig och rättvis betygssättning huvudsakligen inom de ämnen och kurser i vilka det finns nationella kursprov, det vill säga i engelska, matematik och svenska. Rektorn uppger att hon i de ämnen som har

nationella prov har samtal med respektive lärare då resultaten går igenom. Dessutom berättar rektorn att skolan vid varje terminsslut gör en jämförelse mellan resultat vid nationella kursprov och motsvarande kursbetyg.

Det finns dock inget systematiskt samarbete mellan ämnen eller program på skolan eller med andra skolor för att kvalitetssäkra betygsättningen i övriga kurser, vilket det enligt intervjuade lärare finns ett behov av. Skolinspektionen konstaterar i sammanhanget att det vid skolan finns ett flertal lärare som inte har ämneskollegor på skolan. Vidare finns det i skolans systematiska kvalitetsarbete ingen systematisk uppföljning och analys av betygsresultat i enskilda kurser annat än i dem för vilka det finns nationella kursprov. Rektorn berättar dock att skolan "startat upp en serie personalmöten med temat betyg och bedömning som givna frågeställningar".

Betyg ska enligt skollagen beslutas av den eller de lärare som ansvarar för undervisningen vid den tidpunkt då betyg ska sättas. Betyg ska sättas på varje avslutad kurs. Enligt Skolverkets föreskrifter om betygs katalog ska den som beslutar om betyg förse uppgiften med sin egenhändiga signatur.

Dokumentstudier visar exempel på att betygs kataloger inte upprättats i enlighet med bestämmelserna. I intervjuer med elever och lärare samt i betygs kataloger framkommer att betyg i kurserna "Plåtunderhåll" (BYPL1209), "Taktäckning A" (BYPL2011) samt "Taktäckning B" (BYPL2012) vid byggprogrammet inriktning plåt och svets satts av en lärare som inte ansvarat för undervisningen, vilket bekräftas av rektorn.

Av utredningen framgår sammanfattningsvis att betyg inte satts och signerats av den lärare som ansvarat för undervisningen. Dessutom finns det brister i skolans arbete med likvärdig bedömning och betygsättning. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 34 §, 3 kap. 14,16 §§ skollagen, 7, 8 §§ Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:123) om betygs katalog/3, 5 §§ Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2007:42) om betygs katalog för gymnasieskolan

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn måste se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete och omsätta resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål). Att rektorn har ett särskilt ansvar för skolans resultat och för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen betonas även i läroplanen.

Trollhättans Praktiska Gymnasium har ett i några avseenden påbörjat systematiskt kvalitetsarbete. Exempel på detta är att skolan följer upp, kommenterar, beskriver och anger åtgärder för förbättrad måluppfyllelse i skolans arbete med kunskapsresultat, normer och värden, elevers inflytande, delaktighet och ansvar samt skolans arbete med arbetsplatsförlagd utbildning. Skolinspektionen konstaterar dock att det saknas analyser av hur väl målen har nåtts i syfte att vidta relevanta åtgärder för ökad eller förbättrad måluppfyllelse.

Som nämns ovan följer skolan upp kunskapsresultat, detta över tid för såväl skolan som helhet som per program. Exempel på sådana resultat är "Genomsnittlig betygspoäng för samtliga avgångselever med slutbetyg" samt andel (procent) "avgångselever med samlat betygsdokument", "med minst betyget Godkänt (G) i samtliga karaktärsämneskurser" samt "med minst betyget G vid kurslut under läsåret i engelska, svenska och matematik". Skolan följer också upp resultat vid nationella kursprov. Det finns dock i skolans dokumenterade kvalitetsarbete ingen systematisk jämförande analys av kunskapsresultat mellan program, enskilda kurser, mellan elevgrupper eller för skolan som helhet. Inte heller följer skolan i sitt systematiska kvalitetsarbete upp och utvärderar arbetet med särskilt stöd för den höga andel elever vid skolan som inte lägst når målen i sin utbildning.

Av utredningen framgår sammanfattningsvis att skolan inte bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete där man med utgångspunkt i kunskapsresultaten systematiskt prövar verksamheten, utvärderar och jämför resultat samt prövar nya metoder i syfte att förbättra kunskapsresultat. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4, 5 §§ skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar/9 kap. 8 § 1985 års skollag jämfört med Lpf 94 2.6 Rektors ansvar

Erbjudande av utbildning**Bedömning**

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom erbjudande av utbildning.

- Se till att eleverna i gymnasieskolan ges tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.

Motivering

Elever i gymnasieskolan ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Eleverna vid Trollhättans Praktiska Gymnasium har inte tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses, vilket framkommer i intervjuer med elever från samtliga årskurser och bekräftas av rektorn. Inte någon elev från någon årskurs eller utbildning som Skolinspektionen möter på skolan har haft kontakt med en studie- och yrkesvägledare eller annan personal med sådan kompetens. Detta trots att elever uppger behov av detta. Exempel på sådana behov som framkommer i intervjuer med elever är vägledning inför byte av program och information om möjligheter till val av kurser med utgångspunkt i utbildningens omfattning och innehåll.

Av utredningen framgår sammanfattningsvis att eleverna vid Trollhättans Praktiska Gymnasium inte har tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 29 § skollagen

Omfattning, innehåll och resurstillgång**Bedömning**

Praktiska Sverige AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Upprätta utbildningskontrakt för arbetsplatsförlagt lärande inom den gymnasiala lärlingsutbildningen för varje elev.

- Besluta om förläggning av kurser till arbetsplatser och om hur fördelningen av denna förläggning ska göras över läsåren för lärlingsutbildningen.
- Se till att eleverna har tillgång till den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.
- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Rektorn ska, enligt gymnasieförordningen, besluta om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras.

Enligt skollagen ska ett skriftligt avtal (utbildningskontrakt) upprättas för varje elev och arbetsplats som tillhandahåller den arbetsplatsförlagda delen av den gymnasiala lärlingsutbildningen. Vad som ska anges i utbildningskontraktet preciseras i skollagen, bland annat framgår där att det ska anges vilka delar av utbildningen som ska genomföras på arbetsplatsen och omfattningen av dessa delar.

Såväl lärare som skolans rektor uppger att det finns ett utbildningskontrakt för varje elev i lärlingsutbildning, vilket bekräftas av intervjuade elever. De utbildningskontrakt Skolinspektionen tagit del av saknar dock i ett antal exempel omfattningen av de delar som ska genomföras på arbetsplatsen. Vidare visar intervjuer med lärare och rektorn att det inte för någon elev i lärlingsutbildning vid Trollhättans Praktiska Gymnasium finns rektors beslut om förläggning av kurser till arbetsplatser och om hur denna förläggning ska fördelas över läsåren.

För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Eleverna ska ha tillgång till den utrustning, de böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Arbetsplatsförlagd utbildning får enligt gymnasieförordningen bytas ut mot skolförlagd utbildning om planerade platser inte kunnat tillhandahållas på grund av skäl som huvudmannen inte kunnat råda över eller om det på grund av säkerhetsskäl inte kan förläggas till en arbetsplats. På ett yrkesprogram kan på grund av omständigheter huvudmannen inte kunnat råda över eller av säkerhetsskäl arbetsplatsförlagt lärande erbjudas skolförlagt. Huvudmannen ska dock vidta de åtgärder som behövs för att utbildningen så snart som möjligt ska förläggas till en arbetsplats.

Som nämns ovan har rektorn vid Trollhättans Praktiska Gymnasium inte fattat beslut om förläggning av kurser till arbetsplatser och om hur denna förläggning ska göras över läsåren. Skolan har därmed inte säkerställt att all utbild-

ning kan ske på de tillgängliga arbetsplatserna. Som exempel i sammanhanget kan nämnas att skolan inte har beredskap för att ge elever vid byggprogrammet inriktning plåt någon skolförlagd utbildning i obligatoriska yrkesinriktade kurser. Intervjuer med lärare och elever samt besök i verksamheten visar att skolan varken har lokal eller utrustning för undervisning i yrkesämnen i nämnda program. Trollhättans Praktiska Gymnasium har därmed inte heller någon beredskap för att utbildning vid byggprogrammet inriktning plåt ska kunna förläggas till skolan i de fallen planerade platser för arbetsplatsförlagt lärande av olika skäl inte kan tillhandahållas. Rektorn berättar att hon förlitar sig på att lärarna ser till att skolan har utrustning för skolförlagd utbildning oavsett program.

Vidare framkommer det i elevintervjuer att skolan inte alltid tillhandahåller elever verktyg för en ändamålsenlig arbetsplatsförlagd utbildning, vilket eleverna förväntat sig. Detta betyder att elever vid exempelvis byggprogrammet och fordonsprogrammet får förlita sig på att det på arbetsplatsen finns verktyg för dem. Vid det avslutande intervjutillfället med rektorn framkommer att "koncernen håller på att ta fram en standardlista för vilken utrustning skolorna ska förse eleverna med vid de olika programmen. Denna standardlista ska vara framtagen till hösten". I samband med faktagranskning av uppgifter i beslutet uppger rektorn att hon "inte nekat någon elev utrustning som behövs på APL-platsen". Skolinspektionen vill i sammanhanget understryka att ansvar för att tillhandahålla den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas inte är den enskilda elevens ansvar. Detta är enligt skollagen skolans och ytterst huvudmannens ansvar.

Elever i gymnasieskolan ska enligt skollagen ha tillgång till skolbibliotek.

Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Vid tillfället för tillsynen har eleverna vid Trollhättans Praktiska Gymnasium inte tillgång till skolbibliotek. Det finns alltså inte någon gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Detta bekräftas i intervjuer med elever, personal och rektorn. Rektorn framhåller dock det arbete som pågår vid skolan för att leva upp till bestämmelsernas krav om skolbibliotek.

Av utredningen framgår sammanfattningsvis att utbildningskontrakt inte upprättas i enlighet med författningarnas krav och att rektorn inte beslutat om hur

förläggning och fördelning av kurser till arbetsplatser över läsåren ska göras. Dessutom har eleverna inte tillgång till de verktyg som behövs eller till skolbibliotek. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 35, 36 §§, 15 kap. 17 §, 16 kap. 11 a § skollagen, 4 kap. 12, 13 §§ gymnasieförordningen/9 kap. 10 § 1985 års skollag

I ärendets slutliga handläggning har deltagit avdelningsjuristen Ingrid Brännare och undervisningsrådet Sven-Olof Lundin.

På Skolinspektionens vägnar

Kjell Hedwall
Avdelningschef

Thomas Nilsson
Undervisningsråd

Bilaga:
Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn hos alla huvudmän för att granska skolväsendet. Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande i kommunen att nå de nationella målen och bedömer om kommunen/huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer **måluppfyllelsen** inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen** samt **enskild elevs rätt**. För fristående huvudmän granskas dessutom huvudmannaskap och godkännande.

För fristående skolor genomförs en tillsyn som är sammanhållen. Detta innebär att fristående skolor inom samma utbildningsföretag, oavsett geografisk hemvist, besöks under en viss period. Denna tillsyn rör enbart utbildningsföretag med två eller fler skolor.

Tillsynsplanen för dessa utbildningsföretag finns publicerade på Skolinspektionens hemsida.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010. För elever som har påbörjat utbildningen före den 1 juli 2011 ska 1985 års skollag fortsätta att tillämpas tills dess att eleverna avslutat sin utbildning. Det innebär att 1985 års skollag, i valda delar, för åk 3 är utgångspunkt för Skolinspektionens tillsyn och granskning.

När hänvisning görs till 9 kap. 8 § 1985 års skollag är det bestämmelsens lydelse före den 1 mars 2010 som avses. I de fall hänvisningar görs till 2 kap. förordningen (1996:1206) om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet avses dess lydelse före den 1 februari 2011, om inte annat särskilt anges. I ärendet tillämpas gymnasieförordning (1992:394), om inte annat särskilt anges.

Av beslut om förklaring om rätt till bidrag till skolan framgår att skolan ska följa 1994 års läroplan för de frivilliga skolformerna (Lpf 94). Det innebär att bindande föreskrifter i läroplanen kan läggas till grund för Skolinspektionens beslut.

Tillsynen av fristående gymnasieskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Varje huvudman får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan utan i vilken utsträckning verksamheten, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas.

Alla beslut kompletteras med en muntlig återrapportering till företrädare för huvudmannen. Dessa ges också möjlighet att ta del av och att lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits på skolan inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).